YOSH OILALARDA IJTIMOIY-PEDAGOGIK MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISHNING STRATEGIK YO‘LLARI

Shaxrisabz Davlat Pedagogika instituti
Pedagogika yunalishi 2-bosqich
1-24 guruh talabasi Shodmonov Diyorbek
Raxbar Muhammadeyiva Sevara

Annotatsiya

Ushbu maqolada yosh oilalarda uchraydigan ijtimoiy-pedagogik muammolar, ularning kelib chiqish sabablari hamda ularni bartaraf etishning samarali yo‘llari atroflicha tahlil qilinadi. Hozirgi globallashuv va raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan davrda yosh oilalar duch kelayotgan ijtimoiy, iqtisodiy va psixologik qiyinchiliklar alohida ta’kidlanadi. Maqolada oilada sog‘lom muhitni shakllantirish, zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish hamda ijtimoiy pedagogning yosh oilalarga yordam ko‘rsatishdagi roli keng yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Yosh oila, ijtimoiy-pedagogik muammolar, oila tarbiyasi, ijtimoiylashuv, oilaviy munosabatlar, psixologik moslashuv, ijtimoiy muhit, ijtimoiy pedagog, pedagogik yondashuv, oila barqarorligi.

Аннотация

В данной статье всесторонне анализируются социально-педагогические проблемы, встречающиеся в молодых семьях, причины их возникновения и эффективные пути их устранения. Особое внимание уделяется социальным, экономическим и психологическим трудностям, с которыми сталкиваются молодые семьи в эпоху глобализации и развития цифровых технологий. В статье подробно освещаются вопросы формирования здоровой атмосферы в семье, использование современных педагогических подходов, а также роль социального педагога в оказании помощи молодым семьям.

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of the socio-pedagogical problems encountered in young families, their root causes, and effective ways to overcome them. Particular emphasis is placed on the social, economic, and psychological challenges faced by young families in the era of globalization and the rapid development of digital technologies. The article covers in detail the formation of a healthy family environment, the application of modern pedagogical approaches, and the significant role of social educators in providing support to young families.

I. KIRISH

Bugungi kunda jamiyat taraqqiyotida oilaning o‘rni va ahamiyati nihoyatda muhim hisoblanadi. Oila — jamiyatning eng asosiy ijtimoiy instituti bo‘lib, unda shaxs shakllanadi, tarbiya oladi va ijtimoiy hayotga tayyorlanadi. Ayniqsa, yosh oilalar jamiyatning kelajagini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi.

Hozirgi globallashuv jarayonlari, zamonaviy texnologiyalarning jadal rivojlanishi hamda turmush tarzining o‘zgarishi yosh oilalar hayotiga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Bir tomondan, bu omillar hayotni yengillashtirsa, ikkinchi tomondan esa yangi muammolarni keltirib chiqarmoqda. Xususan, yosh oilalarda iqtisodiy qiyinchiliklar, psixologik moslashuv muammolari, o‘zaro tushunmovchiliklar hamda farzand tarbiyasi bilan bog‘liq masalalar keng tarqalgan. Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy pedagogikaning asosiy vazifasi shaxsni ijtimoiy muhitga moslashtirish va sog‘lom oilaviy munosabatlarni shakllantirishdan iboratdir.

II. YOSH OILALARDA IJTIMOIY-PEDAGOGIK MUAMMOLARNING MOHIYATI

Yosh oila — bu yangi shakllanayotgan ijtimoiy birlik bo‘lib, unda er-xotin o‘zaro munosabatlarni yo‘lga qo‘yish, umumiy qadriyatlar va maqsadlarni shakllantirish bosqichida bo‘ladi. Aynan shu davrda turli ijtimoiy, psixologik va pedagogik muammolar yuzaga kelishi tabiiy hol hisoblanadi.

2.1. Asosiy muammolar tasnifi:

Iqtisodiy muammolar: Moliyaviy mustaqillikka to‘liq erishmaganlik va barqaror daromadning yetishmasligi nizolarning asosiy sababidir.

Psixologik moslashuv: Ikki turli muhitda ulg‘aygan insonlarning xarakterlar farqi va hissiy yetuklikning sustligi.

Muloqot yetishmovchiligi: Muammolarni samimiy gaplashib hal etish o‘rniga keskin reaksiyalar bilan javob berish.

Tarbiya qarashlari: Farzand tarbiyasi borasida ota-onaning o‘z oilasidan olgan turli tarbiya usullarining to‘qnashuvi.

Texnologiyalar ta’siri: Ijtimoiy tarmoqlarning noto‘g‘ri qo‘llanilishi ishonchsizlik va rashkni kuchaytirishi mumkin.

III. MUAMMOLARNI HAL ETISHNING STRATEGIK YO‘LLARI

Yosh oilalardagi muammolarni samarali hal etish uchun kompleks pedagogik yondashuv zarur. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, quyidagi yo‘nalishlar ustuvor hisoblanadi:

Kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantirish: Ochiq va hurmatga asoslangan muloqotni yo‘lga qo‘yish.

Psixologik tayyorgarlik: Nikohdan oldingi va keyingi davrda maxsus treninglar va maslahatlar tashkil etish.

Moliyaviy savodxonlik: Oilaviy byudjetni to‘g‘ri rejalashtirish orqali nizolarning oldini olish.

Axborot madaniyati: Internet va ijtimoiy tarmoqlardan maqsadli foydalanishni shakllantirish.

IV. IJTIMOIY PEDAGOGNING ROLI

Ijtimoiy pedagog yosh oilalar bilan ishlashda diagnostika, profilaktika va reabilitatsiya vazifalarini bajaradi. U oilaviy muammolarni erta aniqlash, konfliktlarni bartaraf etishda vositachilik qilish va oilada sog‘lom muhitni shakllantirishga ko‘maklashadi.

V. XULOSA

Yosh oilalarda ijtimoiy-pedagogik muammolarni hal etish jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Sog‘lom, mustahkam va baxtli oilalarni shakllantirish orqali barkamol avlodni tarbiyalash imkoniyati yaratiladi.

Shuning uchun yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash tizimini rivojlantirish bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.

O‘zbekiston Respublikasining “Oila to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2019.

Nishonova S., Ochilov M. Pedagogika: darslik. – Toshkent: O‘qituvchi, 2016.

Xoliqov A. Ijtimoiy pedagogika: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent, 2018.

G‘oziev E. Psixologiya asoslari. – Toshkent: Universitet, 2015.

To‘ychieva N. Oila psixologiyasi. – Toshkent, 2020.

Karimova V.M. Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent, 2017.

Bronfenbrenner U. The Ecology of Human Development. – Harvard University Press, 1979.

Qodirov O. Ijtimoiy ish va ijtimoiy pedagogika asoslari. – Toshkent, 2019.